

27.12.1975 günü düzenlenen Basın Toplantısı Metnidir:

KATSAYININ NİÇİN 17 OLMASINI İSTİYORUZ ?

Yeni Bütçe Yasası'nın Millet Meclisi Bütçe Karma Komisyonunda görüşüleceği şu günlerde hükümetin, katsayının 1976 yılında da 9 olarak kalmasını önerdiği öğrenilmiştir.

Oysa, Devlet Memurları Yasası'nın konuyla ilgili 154. maddesi her yıl Genel Bütçe Yasası ile katsayı saptanırken, şu koşulların gözönünde bulundurulmasını öngörmektedir:

- 1- Genel geçim koşulları
- 2- Ülkenin ekonomik gelişmesi
- 3- Devletin mali olanakları

Geride bıraktığımız altı yıl içinde katsayının ancak 7'den 9'a yükseltilmiş olması her üç koşulunda hiçbir biçimde gözönüne alınmadığının kanıtıdır. Geçmiş uygulama, zaten çok dar ekonomik olanaklara sahip olan memur kitlesinin giderik artan bir yoksulluğa itmiştir. Devlet, Anayasa'nın kendisine vermiş olduğu " herkes için insanlık haysiyetine yaraşır yaşama düzeyi sağlama" görevini, tüm ücretliler için olduğu gibi memurlar için de yerine getirmemiştir.

AYLIKLAR FİYAT ARTIŞLARININ GERİSİNDE KALİYOR

Hayat pahalılığı 1970 ortalarından 1975 Ekim sonuna kadar olan dönemde ortalama %137 artmıştır. Bu oran, 1976 Şubat ayı sonunda yaklaşık %144,3'e ulaşacaktır. Aynı dönemde memur maaşlarındaki artış oranı ise, birinci derece aylıkta %22, 15. derece aylıkta %75, bütün dereceler ortalaması olarak ta %42'dir.

1970 yılında net 3.576 lira alan birinci derece aylıklı bir memurun geliri 1975 yılında, 1970 fiyatlarıyla 1.497 liraya düşüştür. Gene 1970 yılında 580 lira alan 15. derece aylıklı memurun maaşı ise 1975 yılında 237 liraya inmiştir.

Bunlar, katsayı saptanırken yasada öngörülen " genel geçim koşullarının gözönünde bulundurulması" hükmüne hiçbir biçimde uyulmadığıⁿⁱ açıkça göstermektedir.

Sayılar bir gerçeği daha açıkça kanıtlamaktadır. Bu da, burjuvazi tarafından her fırsatta tekrarlanan " ücret artışlarının enflasyona yol açtığı" savının gerçeklerden ne denli uzak olduğudur.

Memurları yalnızca 1970 yılındaki ekonomik düzeylerine ulaştırabilmek için katsayı, önümüzdeki mali yılda 17 olmalıdır.

MEMURLAR EKONOMİK GELİŞMEDEN PAYINI ALAMIYOR

Ülkenin ekonomik gelişmesinin bir göstergesi olarak kullanılan G.S.M.H. 1970 yılında 147 milyar liradır. Bu miktarın 1975 yılı sonunda yaklaşık 525 milyar liraya ulaşacağı hesaplanmıştır. Her yıl ülkede yaratılan bu zenginlikten memurların payına düşen miktar ise şöyle bir gelişme göstermektedir:

1970 yılında memurların tümü G.S.M.H.'nin %8,1'ini alırken, bu oran 1974 yılı sonu itibariyle %7,4'e düşmüştür. Yani 5 yıllık bir zaman içinde, bir yandan ülkede yaratılan zenginlikler artarken, öte yandan tüm memurların bu zenginlikten aldığı pay %9 oranında azalmıştır. Eğer bu süre içindeki memur sayısı artışını da gözönüne alırsak, anılan dönemde G.S.M.H.'dan memur başına düşen payın %27 oranında azaldığı görülecektir.

Ülkenin her yıl artan G.S.M.H.'sından tüm ücretlilerle birlikte memurlara da azalan oranlarda pay ayrılmaktadır. Paylarını artıranlar ise bir avuç "mutlu azınlık" tır.

Bunlar, katsayı hesaplarında " ülkenin ekonomik gelişmesinin asla gözönüne alınmadığının açık bir kanıtıdır. Genel geçim koşulları ile birlikte ekonomik gelişme de dikkate alınarak memurların 1970 yılındaki satınalma güçlerine "

ve G.S.M.H.'dan aldıkları paylara yeniden kavuşturulması amaçlansa, katsayının önümüzdeki yıl için 22 olması gerekirdi.

MİHURD/ ASİRGENİNLER YİMLERE AKTARILIYOR ?

Ücret artışı taleplerinin kargısına, siyasal iktidar daima "devletin mali olanaksızlıkları" edebiyatı ile çıkar. Yapılmak istenen ve yapılan açıktır:

Siyasal iktidar her yıl transferler, vergi iadeleri, sermaye iştirakleri, Merkez Bankası Kredileri, reeskont ayarlamaları, gümrük muafiyeti, yatırım indirimi, bazı kesimlerin vergi dışı bırakılması v.b. yollarla devletin mali olanaklarını sonuna dek zorlayarak özel sektöre milyarlerce liralık fon aktarmaktadır.

Bunun dışında beyannameye tabi gelir vergisi yitkilerinin 46.5'inin 1974 yılında aylık 376 liranın altında gelir göstermiş olmaları düşündürüktür. İktidarın vergi kaçakçılığına göz yumması, yalnızca 1974 yılı itibariyle bütçeyi 13 milyarlık bir zarar uğratmıştır. Oysa, katsayının 17'ye yükseltilmesinin devlete getireceği net yük yalnızca 8 milyar liradır.

Demekki, "devletin mali olanaklarının elvermemesi" nedeniyle katsayının düşük bir düzeyde tutulması zorunlu bir tutturmadır.

MİHURD İN SANCA VAŞAMA OLANAĞINDA YOKSUL BIRAKILIYOR

D.P.T.verilerine dayanılarak yapılan bir araştırmaya göre, 1975 yılı fiyatları gözönüne alındığında, evli 1 çocuklu bir ailenin (eğitim ve eğlence giderleri hariç) hayati ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için aylık gelirinin en az 3.750 lir olması gerekmektedir. Oysa, 1975 yılında devlet memurlarının yalnızca 6'sının aylık geliri 3.750 lir veya daha fazladır.

Yukarıdan beri anılan gerçekler gözönüne alındığında, 1976 yılında katsayının 9 mu yoksa 10 mu olması gerektiği tartışmalarının memurların ekonomik sorunlarını çözmekten ne denli uzak kaldığı ortadadır. Yeni bütçe yasasının memurların ekonomik sorunlarına bir ölçüde çözüm getirici olabilmesi için katsayının en az 17 olarak saptanması gerekmektedir.

Daha köklü çözümler ise bütçe yasası sınırlarının dışına çıkmaktadır.

MEMUR İSTİYORUZ %

1- Göstergeler, özellikle alt derece göstergeleri, memurları insanca yaşama düzeyine ulaştıracak biçimde artırılmalıdır.

2- Memur maaşları her yıl, o yılki enflasyon ve ekonomik gelişme oranında artırılmalıdır. Bunu sağlamayan katsayı sistemi terkedilmelidir.

3- Ücretliler için uygulanan ayda 150 liralık özel indirim asgari ücret düzeyine, yani 1200 liraya çıkarılmalıdır.

GERÇEK ÇÖZÜM

Ancak, unutulmaması gereken gerçek tüm bunların da memur sorunları açısından en radikal çözüm olmadığıdır. MEMURLARIN SORUNLARI YALNIZCA GREVLİ TOPLU SÖZLEŞMELERİN İYİLENİMLERİYLE ÇÖZÜMLENEBİLİR.

Ankara Tabip Odası, TMMOB,
Töb-Der, Tüm-Der, TUD-D